

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 277/2017-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Vajdom, Advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 201, Námestovo, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 1 P 99/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 P 99/2015.

2. Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že:

«(...) Na Okresnom súde Námestovo pod sp.zn. 1 P 99/2015 odo dňa 15.7.2015 do súčasnosti prebieha konanie vo veci môjho návrhu na zvýšenie výživného na maloletého [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. I napriek tomu že odo dňa začatia tohto konania uplynulo už 8 mesiacov, do dnešného dňa nie je toto konanie skončené a vo veci nebol vydaný rozsudok.

(...) Listom zo dňa 6.2.2016, ktorý bol Okresnému súdu Námestovo doručený dňa 8.2.2016 som JUDr. Margite Kovalovej, predsedníčke Okresného súdu Námestovo podala sťažnosť na prieťahy v tomto konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmenení a doplnení niektorých zákonov. (...)

Túto moju sťažnosť musel riešiť Krajský súd v Žiline, pretože zákonná sudkyňa JUDr. Margita Kovalová je zároveň predsedníčkou Okresného súdu Námestovo.

Listom Krajského súdu v Žiline č. Spr 11022/16 zo dňa 24.2.2016 mi bolo oznámené, že „neboli zistené u kompetentných osôb žiadne pochybenia v rovine zbytočných prieťahov vo veci“, že „celkovú dĺžku konania ovplyvnili procesné úkony súdu smerujúce k ustáleniu správnej miestnej príslušnosti“ a že súd „konal priebežne a plynule vykonával úkony potrebné pre rozhodnutie vo veci samej“. (...)

Podaním tejto mojej sťažnosti na prieťahy v konaní som splnila zákonnú podmienku uvedenú v § 53 ods. 1 zákona SNR č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov.

(...) Podľa nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky /II. ÚS 26/95, II. ÚS 61/98/, odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, pričom tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným súdnym rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni. K vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídateľným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu /IV. ÚS 221/04/. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný

postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd s návrhom na rozhodnutie veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní a tým aj k porušeniu základného práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Ústavný súd Slovenskej republiky podľa svojich nálezov /IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03/ zohľadňuje 3 základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka konania počas konania a spôsob, akým súd v konaní postupoval.

1./ Právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje nezbavuje súd zodpovednosti za prieťahy v konaní. V konaní vedenom Okresnom súde Námestovo pod sp.zn. 1 P99/2015 nejde o právne zložitú vec. Ide o vec zvýšenia výživného na maloletého t.j. vec, ktorá tvorí súčasť bežnej rozhodovacej činnosti odporcu. Výklad a používanie právnej úpravy v tejto oblasti rodinného práva je stabilizované a preto ich z právneho hľadiska nemožno považovať za zložitú.

2./ Spôsob, akým súd v konaní postupoval. Podľa nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky /sp.zn. I. ÚS 47/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 10/98/ na realizáciu základného práva podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nepostačuje iba konanie a prejednanie veci pred súdom bez meritórneho rozhodnutia. Zdlhavosť postupu v konaní súd nezbavuje zodpovednosti za prieťahy v konaní, ak nesprávnou organizáciou práce alebo inými nedostatkami vo svojej činnosti spôsobuje predlžovanie konania. Všeobecný súd je povinný postupovať v konaní rýchlo a bez zbytočných prieťahov.

(...) Z obsahu spisu Okresného súdu Námestovo sp.zn. 1 P 53/2015 (správne má byť 1 P 99/2015, pozn.) je zrejmé, že odporca(...) zákonné ustanovenia v tomto konaní nerešpektuje. V tomto občianskom súdnom konaní sú prieťahy. Samotná skutočnosť, že toto konanie trvá 8 mesiacov a podľa § 176 ods. 3 prvá veta OSP bol všeobecný súd povinný rozhodnúť najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa začatia konania preukazuje porušenie môjho ústavného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Všeobecné súdy - Okresný súd Dolný Kubín a Okresný súd Námestovo nesprávne postupovali pri prenášaní miestnej príslušnosti na konanie v tejto veci. Okresný súd Dolný

Kubín mal preniesť miestnu príslušnosť na konanie v tejto veci na Okresný súd Námestovo ihneď po vzniku Okresného súdu Námestovo.

Od postúpenia veci trvalo až 3 mesiace, kým sa vo veci dňa 11.1.2016 uskutočnilo pojednávanie a pritom ide o vec starostlivosti súdu o maloletého. Odporca na pojednávaní konanom dňa 11.1.2016 nerozhodol a vec odročil na neurčito. Takýto postup odporcu je v rozpore s § 114 OSP a s § 119 ods. 1 OSP.

Na pojednávaní nariadenom na termín 21.3.2016 vo veci nebude rozhodnuté, pretože odporca si od otca maloletého nevyžiadal peňažné denníky za roky 2012 - 2015. Z obsahu súdneho spisu v tejto veci je zrejmé, že napriek tomu že som v konaní aktívna a predkladám a navrhujem dôkazy, konanie sa neustále predlžuje. Podľa názoru Krajského súdu v Žilina tým, že sa vec nerozhodla v zákonnej 6-mesačnej lehote nie sú vo veci žiadne zbytočné prieťahy. Tento právny názor je vzhľadom na znenie § 176 ods. 3 prvá veta OSP nesprávny.

Odporca využíva skutočnosť, že za nedodržanie zákonnej lehoty uvedenej v § 176 ods. 3 prvá veta OSP nie je žiadna sankcia. Táto vec sa stala reštančnou vecou a napriek tomu odporca vo veci riadne nekoná.

3./ Správanie účastníka konania /sťažovateľa/ počas konania. Zo spisu Okresného súdu Námestovo sp.zn. 1 P 99/2015 je zrejmé že ja, sťažovateľka som v tomto konaní nespôsobilá žiadne prieťahy. Prieťahy v tomto konaní spôsobuje odporca, ktorý vo veci riadne nekoná.

Mojimi písomnými žiadosťami zo dňa 3.11.2015, dňa 4.12.2015, dňa 19.1.2016, dňa 21.1.2016, dňa 8.2.2016 a dňa 7.3.2016 som žiadala odporcu o nariadenie termínu pojednávania a o vykonanie dôkazov vo veci.

Odporca za 8 mesiacov trvania tohto konania uskutočnil iba 1 pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito. Žiadnym mojím správaním a konaním som neprispela k predlžovaniu tohto občianskeho súdneho konania.

(...) Žiadam, aby Ústavný súd Slovenskej republiky prikázal Okresnému súdu Námestovo, aby v konaní vedenom pod sp.zn. 1 P 53/2015 (správne má byť 1 P 99/2015, pozn.) veci konal bez zbytočných prieťahov. Od Ústavného súdu Slovenskej republiky požadujem priznať finančné zadosťučinenie v sume 1.000,- EUR ako náhradu materiálnej a nemateriálnej ujmy, ktorá mi bola spôsobená nevydaním rozhodnutia v zákonnej lehote.

Zároveň žiadam, aby mi Ústavný súd Slovenskej republiky priznal právo na náhradu trov tohto konania v celkovej sume 303,16 EUR, ktoré žiadam zaplatiť na účet môjho advokáta JUDr. Jána Vajdu(...) Ide o tarifnú odmenu za tieto 2 úkony poskytnutej právnej služby(...)

Na základe týchto skutočností navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vydal tento nález

Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 1 P 99/2015 porušené bolo.

Okresnému súdu Námestovo prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp.zn. 1 P 99/2015 konal bez zbytočných prieťahov.

[REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 1.000,-EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Námestovo je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 303,16 EUR na účet advokáta JUDr. Jána Vajdu(...) do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.»

II.

3. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

4. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05).

5. Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 1 P 99/2015.

6. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

7. Vychádzajúc zo sťažnosti, ako aj z obsahu súvisiaceho spisu okresného súdu, ktorý si ústavný súd zapožičal, ústavný súd zistil, že napadnuté konanie sa začalo (postúpením veci z Okresného súdu Dolný Kubín) dňa 17. septembra 2015 a 13. júna 2016 okresný súd rozsudkom č. k. 1 P 99/2015-284 rozhodol o zvýšení výživného pre mal. [REDACTED]. Uvedený rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline nadobudol právoplatnosť 13. decembra 2016. Napadnuté konanie pred okresným súdom trvalo osem mesiacov, počas ktorých okresný súd okrem prvotných úkonov vykonal štyri pojednávania a musel sa vysporiadať aj s námietkou zaujatosti sťažovateľky podanou voči asistentke zákonnej sudkyňi, ktorá nebola vylúčená.

8. Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

9. Postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 P 99/2015 sa zjavne nevyznačuje takými významnými pried'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné pried'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Obdobie od 17. septembra 2015 do 13. júna 2016 (osem mesiacov), ktoré okresný súd potreboval na meritórne rozhodnutie v danej veci, hoci nebolo krátke, ešte nemožno považovať za porušenie práv s'ťažovateľky garantovaných v citovanom článku ústavy a dohovoru.

10. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup okresného súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí s'ťažnosti na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva s'ťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto s'ťažnosť s'ťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2017